

УДК 947.084

Скочиляс В. – ст. гр. КА-11

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНІ ОБ'ЄДНАННЯ ТА ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ В УКРАЇНІ КІНЦЯ ХІХ - ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Науковий керівник – доц. Косянчук Л. Г.

Наприкінці ХІХ ст. за умов кризи загальноросійського народництва в Україні з'являються нові групи радикальної молоді, що прагнули перетворити український рух з переважно просвітянсько-культурного на політичний. У 1892 р. утворилося «Братство тарасівців», першими членами якого були брати Міхновські, І.Липа, Б.Грінченко та ін. Поряд з цим, у Київському університеті діяв гурток української молоді, який незабаром поділився на дві частини: радикальну на чолі з Д.Антоновичем, та помірковану, але також соціалістичну з К.Василенком. На цьому тлі в 1897 р. у Києві створюється український соціал-демократичний гурток, а в 1899 р. у Харкові засновується Революційна українська партія (РУП), яка відкрито висуває гасло самостійної України. Невдовзі від неї відокремилась група націоналістичного спрямування на чолі з М.Міхновським. Основна частина РУПу утворила Українську соціал-демократичну робітничу партію. Її очолили В.Винниченко і С.Петлюра, які намагалися зберегти рівновагу між національними та соціалістичними пріоритетами.

Ідейна боротьба та розколи в РУП наочно демонстрували ціннісні орієнтації представників українського ліворадикального руху, що поєднував націоналістичні й соціалістичні тенденції. Одні його представники, як М.Міхновський, рішуче висловлювалися за пріоритет національних цінностей, не відмовляючись і від соціалістичного ідеалу. Інші, як М.Меленевський, віддавали перевагу соціал-демократичним гаслам, вважаючи вирішення національного питання похідним від розв'язання соціально-економічних проблем. Треті, а таких серед українських соціал-демократів була більшість, намагались поєднати національні й соціалістичні цінності. Останнє було привабливим для багатьох, але гальмувало розробку стрункої концепції та вибору конкретної стратегії політичної гри, яких так бракувало керівництву УСДРП під час революційних подій 1905-1907 рр. та 1917-1919 рр.